

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

VAIDEOTSUS
avaliku teabe asjas nr 2.1-3/19/3853

Otsuse tegija	Andmekaitse Inspeksiooni peainspektor Elve Adamson
Otsuse tegemise aeg ja koht	31.12.2019 Tallinnas
Vaide esitamise aeg	27.10.2019 (registreeritud inspeksioonis 28.10.2019)
Teabevaldaja	Valga Vallavalitsus aadress: Puiestee, 68203 Valga e-posti aadress: valga@valga.ee
Vaide esitaja	Eraisik e-posti aadress: xxxxxxxxxxxx@gmail.com

RESOLUTSIOON:

Avaliku teabe seaduse (AvTS) § 45 lg 1 punkti 1 ning haldusmenetluse seaduse (HMS) § 85 punkti 4 alusel

otsustan:

- 1) jätta vaie rahuldamata;**
- 2) teha vaideotsus teatavaks vaide esitajale ja teabevaldajale.**

VAIDLUSTAMISVIIDE:

Kui Andmekaitse Inspeksioon jätab vaide rahuldamata, siis on vaide esitajal õigus pöörduda teabevaldaja vastu halduskohtusse (AvTS § 46 (2)). Vaide esitaja saab 30 päeva jooksul pöörduda Andmekaitse Inspeksiooni vastu halduskohtusse, kui Andmekaitse Inspeksioon rikkus menetlemisel vaide esitaja õigusi muul viisil.

FAKTILISED ASJAOLUD:

1. Vaide esitaja esitas 27.10.2019 Andmekaitse Inspeksioonile vaide Valga Vallavalitsuse tegevuse peale, mille kohaselt on Valga Vallavalitsus jätnud korduvalt vaide esitaja teabenõuetele, sh ka esitatud küsimustele vastamata.
2. Kuna esitatud vaidest ei olnud Andmekaitse Inspeksioonile üheselt arusaadav, milliste teabenõuete osas soovis vaide esitaja vaiet esitada, siis palus inspeksioon oma 06.11.2019 kirjaga vaiet täpsustada.
3. Vaide esitaja täpsustas 18.11.2019 oma vaiet ning inspeksioon võttis vaide menetlusse.

VAIDE ESITAJA NÕUE JA PÕHJENDUSED:

Olen Valga Vallavalitsusele esitanud nii suuliselt kui kirjalikult küsimusi, et saada teada, kuidas on Valga Vallavalitsus kasutanud sõidukite liisingulepingu lõppemise järgset otsustusõigust liisingueseme edasise käekäigu kohta. Samuti küsisin Valga Vallavalitsuse poolt lühiajaliste rendilepingutega autode kasutamise kohta. Selline info ei ole ulatuslik, sest vallavalitsus ei tegele suures mahus lühiajalise autorendiga: volikogu on andnud loa hulga autode pikaajaliseks liisimiseks ja autode lühiajaline rentimine ei ole vallavalitsuse tavapärase majandustegevus.

Teabe taotlemise kirjalik kulg oli alljärgnev ja märgin kaldkirjas, millistele küsimustele olen vastuse saanud ja millistele ei ole vastust saanud.

25.06.2019 esitasin küsimused (manuses kirjavahetus, lisa 1)

- 1) Vallale kuuluvate autode nimekiri ja nende kasutajad, seejuures täpsemalt:
 - a. Valla omandis autod – tänaseks vastatud*
 - b. Vallale pikaajalise lepinguga (volikogu loal) liisitud autod – tänaseks vastatud*
 - c. Vallale lühiajaliste lepingutega renditud autod, alates 2018 kuni tänaseni sõlmitud, sh praeguseks lõppenud lepingud – vastust ei ole antud siiani, on ainult soovitus tulla kohapeale dokumentidega tutvuma.**
- 2) Töövälise parkimise kord ja kohad; - tänaseks vastatud*
- 3) Selgitus sotsiaaltöö teenistuse kasutuses oleva ametiauto töövälisel ajal asumise kohta Valga Selveri parklas ja sotsiaaltöö juhtivspetsialist Xxxxxxx Xxx poes sisseoste tegemas, 27. märtsil kella 21 paiku. – tänaseks vastatud*
- 4) Alates 2018 kuni praeguseni - lõppenud liisingulepingud ja kuidas kasutati liisingulepingust tulenevat liisingusaaja õigust otsustada, kas auto välja osta, tagastada või loovutada väljaostuõigus 3. isikule. – siiani vastamata.*

23.08.2019 esitasin kõigi eelnimetud küsimuse kohta teabenõude, kuna mitte mingisugust vastust ei olnud saanud 2 kuu jooksul.

30.08.2019 vastas Valga Vallavalitsus seejärel osaliselt minu esitatud küsimustele, saates vaid valla omandis ja liisingus olevate autode nimekirja. Jäeti vastamata mu küsimus liisinguautode lepingu lõppemise järgselt edasise otsustusõiguse kasutamise kohta ja lühiajalise autode rentimise kohta.

16.09.2019 saatsin teabenõude täitmata jäetud küsimuste kohta meeldetuletuse.

18.09.2019 saabus Valga Vallavalitsuselt vastus (lisa 2), mis autode lühiajaliste rentimise lepingute kohta vastas, et pean selle info saamiseks tulema Valga Vallavalitsusse kohapeale dokumentidega tutvuma.

Liisinguautode lepingute lõppemise kohta anti vastus KIA Sportage osas (mida mul tuleb eelduslikult pidada kogu lõppenud liisingulepingute loeteluks), et väljaostmist ei peetud otstarbekaks. Seda aga, missugused valikud langetati väljaostmisest loobumise järel, ütles Valga Vallavalitsus, et nad ei saa kommenteerida liisingufirma ja sõiduki väljaostja vahelise tehingu sisu. Siinkohal märgin ära, et väljaostust loobumise otsuse korral tuleb liisinguvõtjal teha otsus, kas tagastada auto, osta ise välja või loovutada väljaostuõigus 3. isikule ja selline otsus on liisinguettevõttele siduv.

22.09.2019 esitasin teabenõude liisinguauto väljaostuõiguse loovutamise kohta otsuse dokumendi väljastamiseks, sest dokumendiregistri avalikus vaates seda ei eksisteeri, ehkki peaks, kuna seondub valla rahaliste kohustustega ega ole teave, mis ei kuulu avalikustamisele.

03.10.2019 saatsin meeldetuletuse, sest teabenõuet ei olnud taas täidetud tähtaja jooksul (lisa 3).

08.10.2019 vastas mulle Valga Vallavalitsus, et sellist dokumenti ei ole dokumendiregistris registreeritud ja teade ostuõiguse loovutamise kohta on esitatud liisinguettevõtte e-keskkonnas (lisa 4). Teavet, kellele ostuõigus loovutati, ei antud.

17.10.2019 esitasin teabenõude, et mulle väljastataks info, kellele loovutati väljaostuõigus (lisa 5).

Tänase, 27.10.2019 seisuga ei ole mulle vastust saabunud.

Sellega jäeti 4 kuu jooksul vastamata mu küsimusele, kellele on Valga Vallavalitsuse liisinguauto ostuõigus loovutatud. Liisingufirma jaoks on ostuõiguse loovutamise otsus konkreetsele isikule siduv kohustus¹. Vallavalitsuse otsus valla liisitud autode edasise kasutuse, muuhulgas väljaostuõiguse 3. isikule loovutamise kohta jääkväärtusega, on avalikustatav teave. Kui ostuõiguse loovutamisega antakse konkreetsele isikule eelis madalama turuväärtusega auto soetamiseks, siis, kui see isik on näiteks liisinguvõtja töötaja või temaga seotud lähedane isik, siis võib tegemist olla huvide konflikti ja võimaliku lubamatu eelise andmisega, kui sellele ei eelnenud avalikku väljavalimise võimalust. Seetõttu on sellise teabe varjamine on lubamatu.

Andmed Valga Vallavalitsuse poolt lühiajaliselt renditavate autode kohta on samamoodi avalikustatav teave, kuigi mulle anti ainukese võimalusena teabe saamiseks tulla kohapeale dokumentidega tutvuma. 24.10.2019 Andmekaitse Inspeksiooni vastusest mu selgitustaotlusele, sain teada, et mu õigusi teabe saamisele on rikutud – ei ole lubatud kohustada teabenõudjat tulla kohapeale dokumentidega tutvuma.

Esitan AvTS § 46 lg 1 alusel vaide Valga Vallavalitsuse poolt teabenõude mittenõuetekohase täitmise peale.

Taotlen, et Andmekaitseinspeksiooni teeks Valga Vallavalitsusele ettekirjutuse, millega kohustab Valga Vallavalitsust mulle väljastama avalikustatava teabe:

1. kellele on loovutatud liisitud auto KIA Sportage väljaostuõigus ja jääkväärtuse suurus;
2. alates 2018 kuni tänaseni sõlmitud, sh praeguseks lõppenud lepingud, millega on Valga Vallavalitsus lühiajaliselt rentinud autosid

Kuna vaide esitaja oli oma pöördumistes vallavalitsuse poole soovinud vallalt nii dokumente kui vastuseid oma küsimustele, siis palus inspeksioon vaide esitajal oma vaiet täpsustada, mille vaide esitaja vastas järgnevalt.

Esitasin Andmekaitse Inspeksioonile 27.10.2019 vaide Valga Vallavalitsuse poolt teabenõude mittenõuetekohase täitmise peale. Palusite asjaolude kohta täiendavat teavet 18. novembriks ja esitasite küsimused, millele vastan alljärgnevalt.

1. Kas vaide esimeses punktis soovisite vallalt selgitusi või mõne konkreetse dokumendi koopiat?

Vaides esitatava nõude 1. punktis taotlesin, et Valga Vallavalitsus väljastaks teabe, kellele on loovutatud liisitud auto KIA Sportage väljaostuõigus ja jääkväärtuse suurus.

Jättes välja varasemad teabenõuded samal teemal, siis 30.08.2019 küsisin kõne all oleva teemas: „Esitada andmed alates 01.01.2018 kuni praeguseni autode lõppenud liisingulepingud ja kuidas kasutati liisingulepingust tulenevat liisingusaaja õigust otsustada, kas auto välja osta, tagastada või loovutada väljaostuõigus 3. isikule. Selliste otsuste olemasolul märkida auto mark, mudel, väljalaskeaasta, lepingujärgne jääkväärtus ja andmed väljaostu maksumuse kohta või kellele ja mis tingimustel loovutati väljaostuõigus.“ (vaide lisa 1)

Kogu selle teabeküsimise jooksul pole ma küsinud selgitusi, miks vallavalitsus otsustas liisingulepingu lõppemise järel ühe või teise viisi kasuks, ehkki vallavalitsus asus mulle seda selgitama 18.09.2019 saadetud vastuskirjas. Küsimusele aga, kellele loovutati väljaostuõigus, sellele jättis vallavalitsus vastamata, öeldes, et nad ei saa kommenteerida liisingufirma ja kolmanda isiku (sõiduki väljaostja) vahelise tehingu sisu (vaide lisa 2). Selle kohta märkisingi vaides, et tegemist on vallavalitsuse, mitte liisinguandja otsusega liisinguauto edasise käekäigu kohta ja selline otsus on liisinguandjale siduv. Seega on tegemist avaliku võimu tegevusega, mis puudutab avalike vahendite kasutamist: avalikest vahenditest soetatud liisinguauto, mille liisingu lõppemisel on vallavalitsusel õigus teha siduv otsus selle edasise käekäigu kohta

¹ Liisinguautode ostuõiguse teemat on käsitlenud Äripäev

<https://www.aripaev.ee/uudised/2017/02/13/riigiasutus-aitab-tootajatel-asutuse-liisinguautosid-soetada>

(viitasin sellekohase probleemi käsitlemist Äripäeva artiklile).

22.09.2019 esitatud teabenõudes taotlesin väljastada „dokumendi, mida ei ole avalikus dokumendiregistris. Valga Vallavalitsus pidi andma liisingettevõttele kirjalikult teada vallahoolduse kasutuses olnud Kia Sportage liisinglepingu lõppemise tingimused: kas tagastada auto, osta välja või loovutada ostuõigus kolmandale isikule. Selle kohta peab eksisteerima dokument, seda palun minule jagada.“ (lisa 3).

08.10.2019 vastas vallavalitsus „Teie poolt küsitud dokument ei ole registreeritud Valga Vallavalitsuse dokumendiregistris. Teade ostuõiguse loovutamise kohta on esitatud liisinguettevõttele Swedpanga e-keskkonnas 27. veebruaril 2019.“ (vaide lisa 4). Siinkohal selgitan juurde, et avalikuks teabeks on kogu avaliku võimu valduses olev teave, olenemata sellest, kas teavet tuleb dokumendiregistris registreerida või mitte. Samuti ütleb AvTS § 3 lg 1, et avalik teave on mistahes viisil mistahes teabekandjal jäädvustatud või dokumenteeritud teave.

Vaide esemeks olevas vastamata jäetud 17.10.2019 esitatud teabenõudes küsisin: „Palun mulle siis anda teada, kellele loovutati KIA Sportage ostuõigus, mille kohta on teade esitatud liisinguettevõttele Swedpanga e-keskkonnas 27. veebruaril 2019.“ (vaide lisa 5). Sellele teabenõudele on ka tänase päeva seisuga, 18.11.2019 vastamata jäetud.

Siin on link Valga Vallavalitsuse dokumendiregistrile, kus numbri all 2-2.2/3090 on mu teabe taotlemise kulg alates augustust 2019 registreeritud <https://atp.amphora.ee/valgavv/?o=929&o2=12001&u=null&hdr=hp&dschex=1&sbr=all&bs=all&dt=&sbrq=2-2.2%2F3090>

Seega olen ma kogu aja püüdnud saada teavet, kellele loovutati liisingulepingu lõppemise järel väljaostuõigus. Millisel kujul see teave on, kas paberikandjal otsus või e-keskkonnas tehtud teade, selle kohta mul puudub teadmine. Millisel kujul seda mulle väljastada, pole ma märkinud, vaid jätnud vallavalitsuse otsustada, kuidas on taotletava teabe sisu võimalik väljastada. Oluline on, et mulle pole ühelgi kujul seda teavet väljastatud.

Vallavalitsus ei saa väita, et sellist teavet neil üldse ei eksisteeri, sest nad on viidanud oma 08.10.2019 kirjas teatele, mis on esitatud 27.02.2019 Swedpanga e-keskkonnas. Valga Vallavalitsus ei ole kordagi selle pika teabenõudmise perioodi jooksul täpsustanud minu küsitavat teabe sisu või kuju ega öelnud, et taotletav teave jäi neile arusaamatuks.

2. Juhul, kui mõne dokumendi koopiat, siis millise (lisada vastav teabenõue, millest nähtub, millal ja millise dokumendi koopiat on küsitud)?

Eelmise küsimuse all selgitasin, et minul kui teabenõudjal ei ole teada, missugusel kujul väljaostu loovutamise otsus eksisteerida võib ja missugust nime selline dokument võib kanda. Joonisin alla ka teabenõuetes esitatud fraasid, kus väljendan, et soovin dokumenti ja edasiselt, kui vallavalitsus ütles, et sellist dokumenti dokumendiregistris ei eksisteeri, siis soovisin e-keskkonnas esitatud teate sisu. Minu kui teabenõudja õigusi rikkuv on olukord, kus ma pean nõ õngitsema, kas teave on paberil dokumendil, mille koopiat on võimalik nõuda või on teave e-keskkonnas, mida ei pruugi olla võimalik paberil koopiaks muuta; on see vallavalitsuse korraldus või ühe ametniku toiming, millel on õiguslikke tagajärgi toov sisu; kas see on või ei ole dokumendiregistris. Mina soovisin saada teavet, kellele on loovutatud liisinguauto väljaostuõigus.

Kogu selle kirjavahetuse Andmekaitse Inspeksioonile saatmisega tahtsin näidata, kuidas ma püüdsin vallavalitsuselt saada soovitud teavet, enne kui pöörduda järelevalveasutuse poole.

3. Kas vaide teises punktis toodud dokumentide koopiaid olete küsinud vallavalitsuselt ka peale 18.09.2019 vallalt vastuse saamist?

18.09.2019 vastusega leidis Valga vallavalitsus, et teabenõue täidetakse sellega, et mul tuleb autode lühiajaliste rendilepingutega tutvumiseks tulla Valga vallavalitsusse kohapeale tutvuma. Ehkki selline teabenõude täitmise viis on AvTS § 17 lg 1 p 5 kohaselt võimalik, siis jäi mulle arusaamatuks, kuidas autode rendilepingute maht saab sedavõrra suur olla, et neid ei saa väljastada. Selgitan, et vallavalitsuse kasutuses on volikogu loal riigihankega soetatud

kasutus- või kapitalirendiga suur hulk sõidukeid, mistõttu võib eeldada, et lühiajaliseks autode rendiks ei ole vallavalitsusel olnud vajadust või on selliste lepingute maht väike. Seetõttu saatsin Andmekaitse Inspeksioonile 22.09.2019 selgitustaotluse, kas on õiguspärane, et ainuke viis teabe saamiseks on sellega kohapeale tutvuma minek. 23.10.2019 saabus Andmekaitse Inspeksioonilt vastus, milles märgitakse „Ka juhul kui lepingud ongi mahukad, siis Andmekaitse Inspeksiooni hinnangul ei ole õiguspärane jätta küsimustele vastamata ja kutsuda selle asemel inimene dokumentidega kohapeale tutvuma. Põhjendatud oleks see olukorras, kus soovitakse koopiaid paljudest dokumentidest, mille edastamine ei ole korraga võimalik või nende skaneerimine ja vajadusel piiranguga teabe kinni katmine oleks töömahukas, mis segaks asutuse igapäevaste ülesannete täitmist või ei ole teabenõude täitmine tehniliselt võimalik.“

Olen nõus, et Andmekaitse Inspeksioonilt selgitustaotlusele vastust ootama jäädes lasin mööduda vaide esitamise tähtajal. Kuna see ei võta mul õigust esitada samasisulist teabenõuet uuesti, siis esitasin selle Valga Vallavalitsusele 07.11.2019.

4. Juhul, kui olete, siis palun edastada vastav teabenõue.

07.11.2019 teabenõue on lisatud. 14.11.2019 saatis Valga vallavalitsus teabenõudele vastuse, kuid see ei sisaldanud soovitud dokumente. Selgitasin oma teabenõudes, milliseid lepinguid ma soovin näha: täisteenusrent, mitte kapitali- ja kasutusliisingud, milleks volikogu andis riigihanke läbiviimiseks loa. Valga Vallavalitsus saatis aga just liisingulepingud mulle. Kogu meie varasem teabe nõudmise teemal toimunud kirjavahetus on üheselt rääkinud rendiautodest, mitte liisinguautodest. Pigem nähtub sellisel viisil vastamisest vallavalitsuse tahtmatust sellist infot välja anda, kuna järgmisena tekib küsimus, miks vallavalitsus on teinud majanduslikult ebaotstarbekaid otsuseid.

Jään endiselt oma vaites esitatud nõude juurde.

TEABEVALDAJA PÕHJENDUSED:

Vastame Teie 27.11.2019 järelepärimisele, millega soovite vastuseid küsimustele Erasik vaide asjaolude selgitamiseks:

1. Valga Vallavalitsus oma 08.10.2019 teabenõude vastuses selgitanud, et teade ostuõiguse loovutamise kohta on esitatud liisinguettevõtte kaudu Swedpanga e-keskkonnas 27.02.2019. Kas saan õigesti aru, et Valga Vallavalitsusel ei ole ühtegi dokumenti ostueesõiguse loovutamise kohta ega võimalust Swedpanga e-keskkonnast sellist väljavõtet teha?

Jah, Valga Vallavalitsusel ei ole dokumente ostueesõiguse loovutamise kohta, kuna Swedpanga e-keskkonnas ei ole võimalik sellist väljavõtet teha.

2. Juhul kui selline dokument/väljavõte on siiski olemas, siis miks ei ole seda vaide esitajale väljastatud?

Vt vastust küsimusele nr 1

3. Miks ei ole vaide esitajale väljastatud teavet, kellele ostuõigus loovutati?

Eraisik ei ole oma 22.09.2019 küsinud teavet, kellele nimeliselt oli ostuõigus loovutatud (vt Lisa 1). Isik soovis dokumendi väljastamist, mille alusel on otsustatud ostuõiguse loovutamine. Kuna sellist dokumenti Valga Vallavalitsuse registris registreeritud ei ole ning ei ole ka midagi väljastada, siis nii ka vastasime (vt Lisa 2).

4. 07.11.2019 teabenõudes palus vaide esitaja väljastada autode rendilepingud alates 01.01.2018-30.08.2019 (sh ka lõppenud lepingud), mis on sõlmitud täisteenusrendiks. Kas vallavalitsusel oli arusaadav, milliseid rendilepingud vaide esitaja oma teabenõudes (täisteenusrendi all silmas pidas) soovis?

Valga Vallavalitsus edastas 14.11.2019 Eraisikule tema teabenõude korras küsitud dokumente.
5. Juhul kui ei olnud, siis miks ei ole teabenõuet täpsustatud?

Vt vastust küsimusele nr 4

6. Kas vallal on teabenõudes toodud ajavahemikul sõlmitud autode rendilepinguid, mis on sõlmitud ilma volikogu nõusolekuta ja riigihankeid läbi viimata?

Ei ole

7. Juhul kui on, siis palun edastada loetelu nendest lepingutest.

Vt vastust küsimusele nr 6

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOONI PÕHJENDUSED:

Vaide ese

HMS § 75 sätestab, et vaie haldusaktile või toimingule tuleb esitada 30 päeva jooksul, kui seadus ei sätesta teisti päevast, mil isik vaidlustatavast haldusaktist või toimingust teada sai või oleks pidanud teada saama. Seega on antud juhul vaide esemeks 22.09.2019 esitatud teabenõue, millele Valga Vallavalitsus vastas 08.10.2019 ning 07.11.2019 esitatud teabenõue, millele vallavalitsus vastas 14.11.2019. Eeltoodust tulenevalt ei võta inspeksioon seisukohta varemalt esitatud teabenõuetele vastamise osas kuna nende osas on vaidetähtaeg möödunud ning seega ei ole need vaideesemeks.

Vaideesemeks ei ole aga 17.10.2019 Valga Vallavalitsusele edastatud pöördumine, milles vaide esitaja palus anda teavet, *kellele loovutati KIA Sportage ostuõigus ning kinnitada, kas tegemist on Valga Vallavalitsuse ainukese liisingulepinguga, mille liising lõppes 2018. aasta algusest kuni tänaseni. Kui neid autosid on veel, siis palun andmeid ka nende kohta?* Kuna eeltoodud pöördumisele vastamine eeldab alles vastuse koostamist, siis ei ole 17.10.2019 edastatud pöördumise puhul tegemist teabenõudega AvTS-i mõistes, vaid tegemist on selgitustaotlusega märgukirjale ja selgitustaotlusele vastamise seaduse mõistes, mille üle Andmekaitse Inspeksioonil järelevalvepädevus puudub.

Teabenõuetele vastamine

AvTS § 3 lg 1 sätestab, et avalik teave on mis tahes viisil ja mis tahes teabekandjale jäädvustatud ja dokumenteeritud teave, mis on saadud või loodud seaduse või selle alusel antud õigusaktides sätestatud avalikke ülesandeid täites. Seega saab teabenõude korras küsida teabevaldaja valduses olevatest dokumentidest koopiaid või väljavõtteid. Teabenõudega ei saa nõuda dokumentide koostamist enda soovitud kujul (nagu näiteks vaide esitaja on palunud oma 30.08.2019 pöördumises: „Esitada andmed alates 01.01.2018 kuni praeguseni autode lõppenud liisingulepingud ja kuidas kasutati liisingulepingust tulenevat liisingusaaja õigust otsustada, kas auto välja osta, tagastada või loovutada väljaostuõigus 3. isikule. Selliste otsuste olemasolul märkida auto mark, mudel, väljalaskeaasta, lepingujärgne jääkväärtus ja andmed väljaostu maksumuse kohta või kellele ja mis tingimustel loovutati väljaostuõigus“), kui sellisel kujul dokumenti asutusel ei ole.

Seega kui teabenõudele vastamine eeldab erinevatest allikatest andmete kogumist ja selle alusel uue dokumendi koostamist, sh selgituste andmist või küsimustele vastamist, siis selline

pöördumine loetakse selgitustaotluseks, mille vastatakse märgukirjale ja selgitustaotlusele vastamise seaduses sätestatud korras.

22.09.2019 teabenõudele vastamine

22.09.2019 teabenõudes palus vaide esitaja väljastada dokumendi, millega vallavalitsus andis liisingettevõttele kirjalikult teada vallahoolduse kasutuses olnud KIA Sportage liisingulõppemise tingimused: kas tagastada auto, osta välja või loovutada ostuõigus kolmandale isikule.

08.10.2019 keeldus Valga Vallavalitsus teabenõude täitmisest järgmiselt: „*Teie poolt küsitud dokumenti ei ole registreeritud Valga Vallavalitsuse dokumendiregistris. Teade ostuõiguse loovutamise kohta on esitatud liisinguettevõttele Swedpanga e-keskkonnas 27. veebruaril 2019.*“ Eeltoodust ei ole üheselt arusaadav, kas vallavalitsusel on võimalik eelnimetatud keskkonnast, mille kaudu andmeid edastati teha väljavõtte või on see teave vallavalitsusel muul moel olemas.

Vastusest Andmekaitse Inspektsiooni järelepärimisele selgub, et Valga Vallavalitsusel vaide esitaja 22.09.2019 teabenõudes soovitud teavet dokumenteeritud kujul (millest saaks väljastada koopia) ei ole, mistõttu teabenõude täitmisest keeldumine on seadusega kooskõlas. Vallavalitsusele võib ette heita seda, et selgitused vaide esitajale ei ole olnud piisavalt arusaadavad.

Küll aga ei saa Andmekaitse Inspektsioon nõustuda Valga Vallavalitsusega selles, et Eraisik ei ole küsinud nimeliselt kellele auto ostuõigus on loovutatud. Tõsi, 22.09.2019 teabenõudes ei ole seda nimeliselt küsitud, kuid on küsitud dokumenti, milles oleks vastav teave kajastatud. Samas on vaide esitaja seda küsinud oma 30.08.2019 pöördumises ning täiendavalt ka 17.10.2019 pöördumises, millest viimati nimetatule ei olnud vaide esitamiseajaks veel vastatud (ka 30.12.2019 ei õnnestunud Andmekaitse Inspektsioonil kõnealust vastust Valga valla avalikust dokumendiregistrist leida) . Seega pidi Valga Vallavalitsusele olema arusaadav, et vaide esitajat huvitab kellele nimeliselt ostuõigus on loovutatud. Kuigi 17.10.2019 pöördumine ei ole oma olemuselt teabenõue, mistõttu puudub inspektsioonil järelevalvepädevus, ei tähenda see seda, et selgitustaotlustele ei tule vastata seaduses sätestatud tähtaja jooksul. Kuna antud juhul on ka selgitustaotlusele vastamise tähtaeg möödunud, siis on rikutud head halduse tava.

07.11.2019 teabenõudele vastamine

07.11.2019 teabenõudes palus vaide esitaja väljastada autode rendilepingud alates 01.01.2018-30.08.2019 (sh ka lõppenud lepingud), mis on sõlmitud täisteenusrendiks. Täpsustusena märkis vaide esitaja, et peab renditud autode all silmas selliseid lepinguid, mis on sõlmitud täisteenusrendiks. Renditud autode all ei pea vaide esitaja silmas neid Valga Vallavalitsusele liisitud autosid, mis on hangitud Valga Vallavolikogu loal riigihankega kasutus- või kapitalirendiga.

14.11.2019 on Valga Vallavalitsus väljastanud vaide esitajale neli liisinguandja poolt riigihankes „Sõiduautode kasutusrent“ sõlmitud kasutusrendilepingut. Kuna vaide esitaja on oma 07.11.2019 teabenõudes selgitanud, et ei soovi volikogu loal riigihankega hangitud autode kasutus- või kapitalirendi lepinguid, siis tuleb asuda seisukohale, et vallavalitsus ei ole teabenõuet täitnud nõuetekohaselt ja ei ole väljastanud vaide esitajale tema poolt soovitud lepinguid.

Vallavalitsus on vastuses Andmekaitse Inspektsioonile kinnitanud, et on vaide esitajale väljastanud teabenõudes soovitud lepingud. Eeltoodust saab järeldada, et Valga Vallavalitsus on vastanud teabenõudele nii nagu on sellest aru saanud. Vastuses inspektsiooni

järelepärimisele on vallavalitsus lisaks selgitanud, et teabenõudes märgitud ajavahemikul ei ole vallavalitsus sõlminud autode rendilepinguid ilma volikogu nõusolekuta ja riigihankeid läbi viimata.

Eeltoodust saab Andmekaitse Inspeksioon aru selliselt, et Valga Vallavalitsusel puuduvad vaide esitaja soovitud lepingud, mistõttu pole võimalik vallavalitsust kohustada neid ka vaide esitajale väljastama. Seda, et vallavalitsus ei ole ilmselt vaide esitaja soovist siiski päris täpselt aru saanud saab järeldada ka sellest, et vallavalitsus on edastanud teabenõude vastusena vaide esitajale kasutusrendilepingud, mida vaide esitaja ei ole soovinud. Juhul kui vaide esitajale on teada, et vald on siiski sõlminud ka peale kapitali- ja kasutusrendilepingute ka muid autode rendilepinguid, sh täisteenusrendilepinguid, siis tuleb vaide esitajal oma teabenõuet täpsustada, milliseid lepinguid vaide esitaja täisteenusrendi all silmas on peetud.

Siinkohal pean vajalikuks nii vaide esitajale kui Valga Vallavalitsusele selgitada, et teabenõuete esitamisel ja vastamisel on mõlemal poolel nii õigused ja kohustused, mistõttu tuleb teabenõue esitada selliselt, et sellest oleks üheselt arusaadav, millist dokumenti soovitakse. Kuigi teabenõue täidetakse nii nagu sellest on võimalik aru saada, on siiski teabevaldajal suuremad kohustused kui teabenõudjal. Kui teabenõudja ei pea täpselt teadma, milliseid dokumente teabevaldaja on koostanud, siis teabevaldajal on AvTS § 15 lg-st 2 tulenevalt kohustus teabenõudjat abistada teabenõude esitamisel ja teabenõudjale vajaliku teabe, selle asukoha ja teabenõudjale võimalike juurdepääsuviiside väljaselgitamisel. Kui teabevaldajal ei ole arusaadav, millist teavet teabenõudja soovib, on teabevaldajal kohustus teabenõuet täpsustada. Kui aga teabevaldajal ei teki kahtlust selles, millist dokumenti teabenõudja soovib, siis ei saa ka eeldada, et ta alati üle küsiks, kas on ikka teabenõudest õigesti aru saanud.

Kuigi Valga Vallavalitsus ei ole teabenõudeid menetlenud nõuetekohaselt ning ei ole arusaadavalt põhjendanud soovitud dokumentide/teabe väljastamata jätmist, siis vaidemenetluse käigus on selgunud, et Valga Vallavalitsusel vaide esitaja soovitud dokumente (millest oleks võimalik väljastada koopiaid) ei ole. HMS § 5 lg 2 sätestab, et haldusmenetlus viiakse läbi eesmärgipäraselt ja efektiivselt, samuti võimalikult lihtsalt ja kiirelt, vältides üleliigseid kulutusi ja ebameeldivusi isikutele.

Eeltoodust tulenevalt ei tee inspeksioon HMS § 5 lg-st 2 ja proportsionaalsuse põhimõttest tulenevalt Valga Vallavalitsusele ettekirjutust, vastata täiendavalt teabenõudele ja põhjendada keeldumist nõuetekohaselt, kuna vastava teabe saab vaide esitaja käesolevast vaideotsusest, mistõttu jääb vaide rahuldumata. Küll aga tuleb Valga Vallavalitsusel kodanike pöördumisel edaspidi hoolikamalt järgida avaliku teabe seaduses sätestatud nõudeid. Samuti tuleb Valga Vallavalitsusel, vastavalt märgukirja ja selgitustaotlusele vastamise seadusest tulenevalt, vastata vaide esitajale, kellele on loovutatud KIA Sportage ostuõigus. Vastamisest palume teavitada ka Andmekaitse Inspeksiooni.

/allkirjastatud digitaalselt/

Elve Adamson
peainspektor
peadirektori volitusel